

З метою застосування права на податкову знижку річну декларацію можна подати до 31 грудня включно наступного за звітним року (пп. 166.1.2 ПК).

Слід пам'ятати! Якщо до кінця року, що настає за звітним, платник податків не реалізував своє право на податкову знижку, то на наступні податкові роки таке право не переноситься (пп. 166.4.3 ПК).

До декларації додаються копії документів, що підтверджують понесені платником податків витрати. Оригінали цих документів повинні зберігатися платником протягом строку давності, встановленого ПК, тобто 3 роки (пп. 166.2.2 ПК).

Сума, яка підлягає поверненню платнику податків, перераховується на його банківський рахунок або надсилається йому поштовим переказом за адресою, зазначеною в декларації, протягом 60 календарних днів із дня отримання декларації (п. 179.8 ПК).

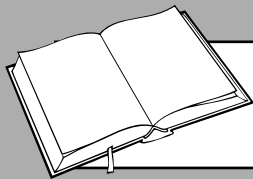
ВИСНОВКИ

Платник податків має право на податкову знижку, якщо ним були понесені витрати, перелічені в п. 166.3 ПК.

Якщо платник податків не скористається правом на податкову знижку до кінця податкового року, що настає за звітним, він втрачає право на податкову знижку.

Зінаїда ОМЕЛЬНИЦЬКА, редактор

ПЕРЕРАХУНОК ПДФО

У консультації розповімо, у яких випадках платник податків повинен здійснювати перерахунок ПДФО в обов'язковому порядку, а в яких може це робити добровільно.

Для чого потрібен перерахунок ПДФО

Метою проведення перерахунку ПДФО є перевірка:

- правильності нарахування ПДФО за кожний податковий місяць звітного періоду;
- наявності підстав для застосування податкової соціальної пільги (далі – ПСП).

Тобто виходить, що перерахунок ПДФО можна не проводити, якщо:

- до зарплати працівника протягом кожного місяця звітного періоду не застосовувалася ПСП;

- у всіх місяцях звітного періоду не було перехідних виплат (наприклад, перехідних відпусткових, лікарняних).

Зверніть увагу: пп. 169.4.2 і 169.4.3 ПК передбачено два види перерахунку ПДФО: обов'язковий і добровільний.

Розглянемо кожний із них докладніше.

Обов'язковий перерахунок

Насамперед зазначимо, що перерахунок ПДФО зобов'язаний робити **роботодавець**. Нагадаємо, роботодавцем є юрособа (її філія, відділення, відокремлений підрозділ, представництво) і самозайнята особа, яка використовує найману працю фізосіб на підставі укладених із ними

трудоу договорів (контрактів) і несе обов'язок щодо виплати зарплати (пп. 14.1.222 ПК).

Майте на увазі! До роботодавця може бути прирівняна також юрособа (її філія, відділення, відокремлений підрозділ, представництво), яка нараховує дохід за виконані роботи (надані послуги) за цивільно-правовими договорами, якщо буде встановлено, що відносини за таким договором фактично є трудовими.

Строки проведення

Перерахунок сум доходу у вигляді зарплати та наданих ПСП проводиться (пп. 169.4.2 ПК):

1. За результатами кожного звітного податкового року при нарахуванні зарплати за останній місяць звітного року. Наприклад, перерахунок ПДФО за 2018 рік треба зробити при нарахуванні зарплати за грудень.
2. При проведенні розрахунку за останній місяць застосування ПСП:
 - у випадку зміни місця застосування пільги за самостійним рішенням платника податків;
 - у випадках, визначених пп. 169.2.3 ПК (наприклад, якщо працюючий студент почав отримувати стипендію з бюджету, тоді він утрачає право на ПСП).
3. Під час проведення остаточного розрахунку із платником податків, який припиняє трудові відносини з роботодавцем.

Слід урахувати! Якщо звільняється з роботи платник податків, якому надавалася ПСП, то в місяці звільнення він має на неї право (пп. 169.3.4 ПК).

Також згідно з роз'ясненнями ДФС (ЗІР, категорія 103.08.04) роботодавець повинен зробити перерахунок сум нарахованих доходів та утриманого податку у випадку смерті працівника, призваного на військову службу за призовом під час мобілізації на особливий період.

Доходи, які беруть участь в обов'язковому перерахунку

В обов'язковому перерахунку беруть участь тільки доходи працівника **у вигляді заробітної плати**.

Нагадаємо, згідно з пп. 14.1.48 ПК зарплатою для цілей ПДФО є основна та додаткова зарплата, інші заохочувальні та компенсаційні виплати, здійснювані (надавані) платнику податків у зв'язку з відносинами трудового найму згідно із законом.

Також до зарплати відносяться й деякі виплати, які не входять до фонду оплати праці, зокрема допомога з тимчасової непрацездатності та оплата перших п'яти днів хвороби за рахунок коштів роботодавця (абзац третій пп. 169.4.1 ПК). Такі виплати (їх частина) відносяться до періодів їх нарахування.

Алгоритм проведення перерахунку

Керуючись роз'ясненням ДФС (ЗІР, категорія 103.08.04), розглянемо покроково дії бухгалтера із проведення перерахунку ПДФО з урахуванням норм пп. 169.4.1, 169.4.2, 169.4.4, п. 167.1 ПК.

Крок 1. Перевірити суму зарплати, виплаченої працівнику протягом звітного року (або періоду, якщо він менше звітного року, наприклад у випадку звільнення).

При цьому дуже важливо віднести **перехідні** виплати (відпусткові, лікарняні) до тих місяців, у яких вони були нараховані. Якщо ж протягом звітного року (періоду) працівнику були донараховані будь-які доходи за попередні податкові періоди (місяці) (наприклад, премії, суми індексації), тоді для розрахунку ПДФО ці доходи відносяться до того податкового періоду (місяця), у якому вони були нараховані (ЗІР, категорія 103.25). Зазначимо, що раніше ДФС (ЗІР, категорія 103.25, на даний момент роз'яснення є недіючим) наполягала на розподілі цих сум за місяцями, за які вони були нараховані.

Крок 2. Перевірити правомірність надання працівнику ПСП (наявність заяви та підтвердних документів, якщо вони необхідні).

Крок 3. Визначити базу оподаткування за кожним місяцем звітного року (періоду), який брав участь у перерахунку. При цьому база оподаткування зменшується на суму ПСП (якщо вона застосовувалася).

Крок 4. Розрахувати річну суму ПДФО шляхом підсумовування сум податку, визначених за результатами перерахунку кожного окремого місячного оподаткованого доходу.

Крок 5. Порівняти отриману в результаті перерахунку суму ПДФО із сумою податку, фактично утриманою за рік.

Тобто в результаті перерахунку може бути виявлена:

- **недоплата** ПДФО – у цьому випадку її слід утримати із суми будь-якого оподаткованого доходу (після оподаткування) за відповідний місяць.

Якщо доходу за такий місяць буде недостатньо, тоді сума недоплати утримується за рахунок оподатковуваних доходів наступних місяців – до повного погашення такої недоплати.

Якщо сума недоплати виявлена в результаті перерахунку при звільненні працівника і при цьому вона перевищує оподатковуваний дохід за останній звітний період, непогашена сума недоплати включається таким працівником до складу податкових зобов'язань за підсумками звітного податкового року і сплачується ним самостійно;

- **переплата** ПДФО – тоді слід зменшити суму нарахованого за відповідний місяць податку, а якщо такої недостатньо – зменшити податкові зобов'язання наступних податкових періодів до повного повернення суми переплати.

Крок 6. Відобразити результати перерахунку у **формі № 1ДФ** за відповідний квартал звітного року (періоду) таким чином:

- у графах **3а** та **3** указати суми нарахованого та виплаченого в цьому кварталі доходу;
- графах **4а** та **4** – суму правильно розрахованого ПДФО з урахуванням недоплати або переплати. Тобто на суму виявленої недоплати потрібно збільшити показники зазначених граф, а на суму зайво утриманого податку – зменшити їх. Якщо суми ПДФО недостатньо для повного повернення працівнику, то в графах 4 і 4а треба проставити нулі, а непогашений залишок перенести в рахунок зменшення майбутніх податкових зобов'язань.

Крок 7. Оформити результат перерахунку бухгалтерською довідкою.

Розглянемо застосування цього алгоритму на практичному прикладі.

ПРИКЛАД

Бухгалтер підприємства здійснив перерахунок суми ПДФО щодо працівниці Коваль Е. А. (податковий номер 1478523698) за період із 01.01.17 р. по 31.12.17 р. Інформація про працівницю:

- зарплата – 6 100 грн. на місяць;
- є одинокою матір'ю трьох дітей віком до 18 років;
- у період із 26.06.17 р. по 17.07.17 г. перебувала на лікарняному. Загальна сума лікарняних, нарахована в липні, становить 4 700 грн. (умовно), із них на червень припадає 1 226,08 грн., на липень – 3 473,92 грн. Зарплата за червень становить 4 270 грн., за липень – 2 745 грн. До доходу працівниці застосовується підвищена ПСП згідно з пп. «а» пп. 169.1.3 ПК. При цьому граничний розмір доходу, що дає право на застосування ПСП, визначається кратно кількості дітей.

Нагадаємо, у 2017 році граничний дохід, що дає право на ПСП, становив 2 240 грн. Наша працівниця має трьох неповнолітніх дітей, тому для цілей застосування ПСП її дохід не повинен перевищувати 6 720 грн. (2 240 грн. x 3).

Зарплата працівниці становить 6 100 грн., а це менше 6 720 грн., тому вона має право на ПСП. Причому на підвищену, оскільки є одинокою матір'ю трьох неповнолітніх дітей. У 2017 році підвищена ПСП становила 1 200 грн. Значить, розмір ПСП у даному випадку дорівнює 3 600 грн. (1 200 грн. x 3).

Наведемо в таблиці інформацію про дохід працівниці та суми утриманих із нього ПДФО і ПСП.

Фінансові труднощі?

Оформіть передплату з відстроченням платежу!

тел.: (056) 370-44-25;
(067) 544-19-29

Дані	Січень	Лютий	Бере- зень	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листо- пад	Грудень
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Вихідні дані												
Зарплата	6 100,00	6 100,00	6 100,00	6 100,00	6 100,00	4 270,00	7 445,00*	6 100,00	6 100,00	6 100,00	6 100,00	6 100,00
ПСП	3 600,00	3 600,00	3 600,00	3 600,00	3 600,00	3 600,00	–	3 600,00	3 600,00	3 600,00	3 600,00	3 600,00
ПДФО	450,00	450,00	450,00	450,00	450,00	120,60	1 340,10	450,00	450,00	450,00	450,00	450,00
Уточнені дані												
Зарплата	6 100,00	6 100,00	6 100,00	6 100,00	6 100,00	5 496,08**	6 218,92***	6 100,00	6 100,00	6 100,00	6 100,00	6 100,00
ПСП	3 600,00	3 600,00	3 600,00	3 600,00	3 600,00	3 600,00	3 600,00	3 600,00	3 600,00	3 600,00	3 600,00	3 600,00
ПДФО	450,00	450,00	450,00	450,00	450,00	341,29	471,41	450,00	450,00	450,00	450,00	450,00
* Зарплата з урахуванням усієї суми лікарняних, виплачених у липні (4 700 грн. + 2 745 грн.).												
** Зарплата (4 270 грн.) і лікарняні (1 226,08 грн.) за червень.												
*** Зарплата (2 745 грн.) і лікарняні (3 473,92 грн.) за липень.												

Отже, у ході перевірки правильності розрахунку ПДФО з'ясувалося, що в результаті розподілу лікарняних за місяцями нарахування працівника має право на застосування ПСП і в липні 2017 року. У підсумку сума:

- фактично утриманого ПДФО становить 5 960,70 грн.;
- сума ПДФО, отримана в результаті перерахунку, – 5 312,70 грн.

Виходить, що з працівниці зайво був утриманий ПДФО у сумі 648 грн.

У формі № 1ДФ за IV квартал 2017 року результат перерахунку відображається так:

- у графах **3а та 3** – нарахований і виплачений дохід за зазначений період у сумі 18 300 грн. (6 100 грн. x 3 міс.);
- у графах **4а та 4** – сума ПДФО з урахуванням виявленої переоплати:

$$450 \text{ грн.} \times 3 \text{ міс.} = 1350 \text{ грн.}$$

$$1350 \text{ грн.} - 648 \text{ грн.} = 702 \text{ грн.}$$

Добровільний перерахунок

Роботодавець має право здійснювати перерахунок сум нарахованого доходу та ПДФО за будь-який період і в будь-яких випадках для визначення правильності оподаткування й незалежно від того, має право працівник на ПСП чи ні (пп. 169.4.3 ПК). Зазначимо, що перерахунок для визначення правильності нарахування ПДФО може проводити не тільки роботодавець, але й інший податковий агент фізособи.

Тобто в добровільному перерахунку ПДФО можуть брати участь будь-які доходи, які входять до складу місячного (річного) оподаткованого доходу відповідно до п. 164.2 ПК і є базою обкладення ПДФО та утримання військового збору.

Відповідальність

Норми ПК не встановлюють відповідальність за непроведення перерахунку ПДФО. Водночас не рекомендуємо відмовлятися від перерахунку, особливо якщо мають місце перехідні виплати і до доходів працівників застосовується ПСП. Адже в цих випадках легко помилитися при обчисленні ПДФО. А якщо орган ДФС при перевірці поданої підприємством форми № 1ДФ виявить недоплату або переоплату ПДФО, це призведе до штрафної санкції в розмірі 510 грн., установленій п. 119.2 ПК за подання форми № 1ДФ із недостовірними даними або помилками (докладніше див. на с. 81 цього видання).

Крім того, якщо в результаті перевірки буде донарахований податок, то донараховану суму стягнуть із підприємства – податкового агента зі сплатою штрафу в розмірі 25 % суми недоплати (ст. 127 ПК) і пені за весь період прострочення сплати ПДФО (ст. 129 ПК).

Водночас ці штрафи не застосовуються, якщо недостовірні відомості або помилки виникли в ході обов'язкового або добровільного перерахунку ПДФО згідно з п. 169.4 ПК і були виправлені відповідно до ст. 50 ПК.

ВИСНОВКИ

Перерахунок сум ПДФО в обов'язковому порядку здійснюється тільки роботодавцем і стосується доходу, отриманого платником податків у вигляді зарплати. Обов'язковий перерахунок роблять, якщо до доходу працівника застосовується ПСП. Перерахунок ПДФО у добровільному порядку можна проводити відносно будь-яких доходів фізособи.